

Borgarting lagmannsrett
Postboks 8017 Dep
0030 Oslo

PROSESSKRIV
til
HØYESTERETTS ANKEUTVALG

Erklæring om inntreden som partshjelper

Borgarting lagmannsretts dom 19.06.2015,
saknr. 15-085486SAK-BORG/04

Oslo 2015-07-06

Parter:

Ankende part:
Norsk Rikskringkasting AS v. styrets leder
Postboks 8500, Majorstuen
0340 Oslo

Prosessfullmektig:
Advokat Anne-Hilde Storm
NRK, Juridisk avdeling
Postboks 8500, Majorstuen
0340 Oslo

Ankemotpart:
Spesialenheten for politisaker
postboks 93
2301 Hamar

Saken gjelder: Krav om utlevering av overvåkingsvideo

1. Innledning

Norsk Redaktørforening er kjent med NRKs anke av 3. juli d.å. over Borgarting lagmannsretts kjennelse av 19.06.2015, saknr. 15-085486SAK-BORG/04 til Høyesteretts ankeutvalg.

Norsk Redaktørforening, org. nr. 971 278 323, vil med dette prosesskrivet erklære inntreden som partshjelper til fordel for den ankende part, etter analogi fra tvisteloven § 15-7, 1. ledd bokstav b, jfr § 15-7, 3. ledd.

Norsk Redaktørforening, som organiserer rundt 730 redaktører fra alle typer medier, har – etter § 2 i sine vedtekter – blant annet følgende formål og oppgaver:

"Norsk Redaktørforenings overordnede mål er å verne om ytringsfriheten og trykkefriheten som rettsstatens og demokratiets grunnpilarer. Massemediene er det åpne samfunns arena for fri informasjon, samfunnskritikk og debatt. (...) For å virkeliggjøre dette har Norsk Redaktørforening (NR) som formål å (...) fremme den fulle informasjonsfrihet og ytringsfrihet, og verne om offentlighetsprinsippet, prinsippet om frihet fra sensur og anonymitetsretten."

Bilag: Vedtekter for Norsk Redaktørforening

I noen ganske få rettsaker som har vært ansett som spesielt viktige, har Norsk Redaktørforening erklært partshjelp etter § 15-7 eller inngitt skriftlig innlegg etter § 15-8. Dette har vært tillatt av domstolene. Høyesterett har blant annet uttalt at tvistelovens bestemmelser om partshjelp må anvendes analogisk i *straffesaker*, jf Rt 2010 side 1150 (Aller Internett).

2. Rettslig grunnlag – «særskilt interesse»

Nærværende sak gjelder krav om utlevering av overvåkingsvideo etter dødsfall i forbindelse med en arrestasjon på legevakten i Oslo i 2012. Det rettslige spørsmål saken reiser er hvorvidt nektelsen av å utlevere overvåkingsvideoen til NRK utgjør et inngrep i og krenkelse av ytrings- og informasjonsfriheten etter Den europeiske menneskerettserklæringen (EMK) art 10.

ed henvisning til vedtektene som nevnt ovenfor, gjelder saken – etter vårt syn – spørsmål som ligger i kjerneområdet for Norsk Redaktørforenings formål og oppgaver. Den frie journalistikken og den frie ledelsen av seriøse og etablerte nyhetsmedier forutsetter tilgang til offentlig informasjon av allmenn interesse. Temaet for den underliggende saken er i dette tilfellet spørsmål knyttet til en pågripelse i regi av politiet, altså samfunnets maktapparat, en pågripelse som fikk et tragisk utfall.

Saken berører dermed også spørsmålet om tilliten til offentlige myndigheter og deres maktutøvelse overfor enkeltborgere. Tilgang til mest mulig informasjon fra de samme myndigheter er avgjørende for at de nyhetsmediene som NRs medlemmer styrer og har ansvaret for, skal kunne utøve sin samfunnsfunksjon som det Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) kaller «a public watchdog», en funksjon som også kan sies å utgjøre kjernen i det som gjerne kalles mediernes samfunnsoppdrag. Derfor har da også både EMD og Norges høyesterett flere ganger understreket at det skal sterke grunner til for å nekte mediene informasjon og dokumentasjon som kan ha betydning for deres utøvelse av rollen som «public watchdog» og deres oppfyllelse av det omtalte samfunnsoppdraget.

På denne bakgrunn mener vi vilkårene for å erklære partshjelp ihht tvistelovens §15-7, 1. ledd, bokstav b er oppfylt, og at Norsk Redaktørforening har en «særskilt interesse» i nærværende sak.

3. Anførsler

Etter Norsk Redaktørforenings syn reiser den foreliggende sak viktige prinsipielle spørsmål knyttet til forståelsen av og rekkevidden av EMK art 10 om ytrings- og informasjonsfrihet. Resultatet av den rettslige behandlingen vil åpenbart kunne få prejudikatvirkninger av stor betydning, altså utenfor den foreliggende sak. Saken reiser prinsipielle spørsmål om når medienes rett til informasjon har vern etter EMK art.10.

Sett i lys av dette mener Norsk Redaktørforening at lagmannsretten har foretatt en svært summarisk drøfting av det vi oppfatter som den prinsipielle kjerne i saken, hvorvidt EMK art 10 får anvendelse på et spørsmål om innsynskrav fra medier i et materiale som det foreliggende. I neste omgang har da heller ikke lagmannsretten vurdert konkret hvorvidt, eller på hvilken måte, vilkårene for å fravike prinsippet i EMK art 10 er oppfylt, slik disse er beskrevet i artikkelens del 2.

Etter vårt syn er dette mer enn tilstrekkelig til at Høyesteretts ankeutvalg bør henvise saken til behandling i avdeling, og derigjennom sørge for en grundig vurdering av de sentrale og prinsipielle spørsmål som saken reiser.

For øvrig viser vi til NRKs anke.

4. Avslutning

Norsk Redaktørforening tiltrer NRKs anke. Vi vil komme tilbake med eventuelle ytterligere prosesshandlinger etter at partshjelpsspørsmålet er avklart, jf. tvisteloven § 15-7 annet ledd.

For øvrig nedlegges slik påstand: Partshjelp tillates for Norsk Redaktørforening.

Oslo 2015-07-06

for Norsk Redaktørforening

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Arne Jensen', written in a cursive style.

Arne Jensen

generalsekretær

Vedtekter
for
Norsk Redaktørforening

§ 1. Organisasjon

Norsk Redaktørforening er en landsomfattende organisasjon for ansvarlige redaktører og redaksjonelle ledere i frie og uavhengige medier, som gjennom sin tilslutning til Redaktørplakaten anerkjenner redaktørens selvstendige rolle og posisjon.

§ 2. Formål og oppgaver

Norsk Redaktørforenings overordnede mål er å verne om ytringsfriheten og trykkefriheten som rettsstatens og demokratiets grunnpilarer. Massemediene er det åpne samfunns arena for fri informasjon, samfunnskritikk og debatt. Redaktøren bestemmer mediets innhold og garanterer for den redaksjonelle frihet og uavhengighet i forhold til myndigheter, eiere, annonsører og andre.

For å virkeliggjøre dette har Norsk Redaktørforening (NR) som formål å

1. fremme den fulle informasjonsfrihet og ytringsfrihet, og verne offentlighetsprinsippet, prinsippet om frihet fra sensur og anonymitetsretten,
2. utvikle og verne redaktørinstituttet, slik dette er beskrevet i Redaktørplakaten og norsk lov, som et grunnelement for frie og uavhengige massemedier,
3. sikre og utvikle journalistikkens og mediernes mangfold, og redaktørens ansvar for sannhetssøken, relevans, allsidighet og saklighet,
4. forsvare og respektere pressens selvjustis, herunder mediernes og den enkelte redaksjonelle medarbeiders integritet,
5. ivareta medlemmenes interesser i forhold til de vilkår som influerer på redaktørens og mediernes muligheter til å fylle sine oppdrag i samfunnet,
6. ivareta medlemmenes behov for informasjon og kunnskap om viktige endringer i redaktørens oppgaver og rammevilkår, blant annet gjennom kurs og seminarer om faglige temaer,
7. være rådgiver for enkeltmedlemmer i spørsmål som har relevans for deres redaktørgjerning.

§ 3. Definisjon

Med redaktør forstås i disse vedtekter:

Den som i samsvar med Redaktørplakaten treffer avgjørelse om mediets innhold, og den som på dennes vegne utøver et reelt redaktøransvar.

§ 4. Medlemskriterier

Medlemskap innvilges etter skriftlig søknad.

Det forutsettes at mediets eier/utgiver har godkjent Redaktørplakaten og «Veiledende normer for sjefredaktører og andre redaktørers lønns- og arbeidsvilkår» og at så vel søker som eier/utgiver har forpliktet seg på de presseetiske normer (Vær Varsom-plakaten og Tekstrekklameplakaten). For øvrig må redaktøren og utgiver/mediet fylle følgende vilkår:

1. Redaktøren må ha et reelt redaktøransvar i pressesedvanlig forstand og dette må være redaktørens hovedbeskjeftigelse.
2. Mediets formål må være fri og uavhengig produksjon og publisering av aktuell informasjon og debatt. Mediet må drives ut fra anerkjennelse av ytringsfriheten og pressefriheten som grunnelement i et demokratisk samfunn, det må rette seg mot og være tilgjengelig for allmennheten og ha en utgivelsesfrekvens og et innhold som avspeiler at mediet har en redaksjonell nyhets- og aktualitetsmessig karakter.

§ 5. Medlemskap

Medlemskap innvilges av NRs styre etter skriftlig søknad. Innvilgelse av medlemskap kan delegeres til sekretariatet etter nærmere retningslinjer.

Søknad fra sjefredaktør/ansvarlig redaktør må være attestert av eierrepresentant, mens søknad fra underordnede redaktør skal være attestert av ansvarlig redaktør.

Dersom et medlem går fra en redaktørstilling og over i en annen som kvalifiserer for medlemskap, kreves skriftlig søknad om fornyet medlemskap.

Medlemskapet opphører fra den dato medlemmet fratrer stillingen som redaktør og vedkommende går over i annet yrke eller stilling som ikke kvalifiserer for medlemskap. Fra denne bestemmelsen gjelder følgende unntak:

1. Medlemmer som ansettes i Norsk Presseforbund, Institutt for Journalistikk, i andre medieforsknings- og utdanningsinstitusjoner, i medieorganisasjoner på utgiver-/ arbeidsgiversiden eller i mediekonsern, opprettholder etter søknad sitt medlemskap dersom deres arbeidsoppgaver er i samsvar med NRs formålsbestemmelse, virksomhet og oppgaver.
2. Medlemmer som fratrer sin stilling på grunn av alder eller sykdom, kan etter søknad opprettholde sitt medlemskap. Det samme gjelder medlemmer som går av ved oppnådd aldersgrense/pensjonsalder eller som kort tid før dette går over i annen redaksjonell stilling.
3. Medlemmer som ufrivillig forlater sin redaktørstilling kan etter søknad opprettholde sitt medlemskap. Styret kan forlenge medlemskapet med ett år ad gangen.

NRs styre kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i §§ 4 og 5 om betingelse for opptak av medlemmer, opprettholdelse eller opphør av medlemskap.

§ 6 Medlemmenes plikter og rettigheter

Medlemmer som er innvilget medlemskap etter punktene 2 og 3 i § 5 kan delta ved NRs møter og arrangementer med tale- og forslagsrett, men har ikke stemmerett ved landsmøter og kan heller ikke velges til verv i NR-styret eller regionstyrene.

Norsk Redaktørforening inngår på vegne av sine medlemmer bindende kollektive avtaler om vederlag for sekundærbruk av opphavsrettslig beskyttet materiale, og ved medlemsopptak overdrar søkeren sine rettigheter på dette området til Norsk Redaktørforening. Foreningen kan overlate retten til å inngå avtaler etter denne bestemmelsen til sammenslutning av rettighetshaverorganisasjoner med tilsvarende oppgaver på opphavsrettens område.

Det enkelte medlem har rett til løpende informasjon om NRs virksomhet, til å delta i foreningens faglige møter sentralt og lokalt, rett til pressekort, rett til faglig veiledning og bistand, samt tilsvarende i forbindelse med egne arbeidsvilkår i tråd med de retningslinjer styret trekker opp.

§ 7. Landsmøtet

Landsmøtet er NRs øverste organ.

Ordinært landsmøte holdes annethvert år innen utgangen av mai, og innkalles med minst 8 ukers varsel. Forslag som ønskes behandlet på landsmøtet må være styret i hende senest 4 uker før møtet holdes. Dagsorden og nødvendige saksdokumenter skal være medlemmene i hende senest 2 uker før møtet holdes.

Ekstraordinært landsmøte holdes når minst ¼ av medlemmene krever det eller styret bestemmer det. Det innkalles med de samme frister og etter de samme bestemmelser som gjelder for ordinært landsmøte.

Stemmerett ved landsmøtet har alle medlemmer, med unntak for dem som er innvilget medlemskap etter bestemmelsene i § 5, punktene 2 og 3.

Landsmøtet holdes for åpne dører. Landsmøtet kan lukkes under behandlingen av enkeltsaker, etter vedtak med 2/3 flertall av landsmøtet selv.

På landsmøtet behandles etter følgende dagsorden:

1. Styrets forslag til dagsorden og forretningsorden for landsmøtet.
2. Styrets beretning for landsmøteperioden.
3. Styrets regnskap for landsmøteperioden.
4. Andre saker som vedtektsendringer, faglig handlingsprogram, spørsmål av prinsipiell og praktisk betydning for yringsfrihetens funksjon, medienes samfunnsrolle og journalistikkens vesen og vilkår (kfr. vedtektenes §§ 1, 2, 3 og 4).
5. Valg

Landsmøtet kan ikke treffe vedtak i saker som ikke er ført opp på dagsorden med mindre 2/3 av de frammøtte godtar det.

Ved valgene velger landsmøtet:

1. Styre bestående av leder, nestleder og 7 medlemmer, samt 5 varamedlemmer, alle med funksjonstid på 2 år. Styret skal som hovedregel bestå av minst 4 kvinner og minst 4 menn.
2. Valgkomité bestående av leder, to medlemmer og ett varamedlem.
3. Revisor.

§ 8. Styre

Styret

1. iverksetter landsmøtets beslutninger.
2. tar opp saker som naturlig følger av vedtektenes § 2 og utarbeider foreningens faglige handlingsprogram.
3. vedtar foreningens budsjett.
4. oppnevner og nominerer NRs representanter og tillitsvalgte med vararepresentanter til virksomheter som foreningen samarbeider med, eier eller er medeier i, til Norsk Presseforbunds hovedstyre, råd og utvalg og til offentlige og andre organer der det for NR er naturlig å være representert.
5. ansetter generalsekretær, assisterende generalsekretær og legger rammene for sekretariatets bemanning og virksomhet.
6. fastsetter kontingent, herunder eventuelle særlige kontingentsatser for visse grupper.
7. innkaller til landsmøte i samsvar med vedtektene og fremmer forslag til landsmøtets dagsorden og forretningsorden,
8. vedtar foreningens møteprogram og innhold,
9. oppnevner for kortere eller lengre tid de råd og utvalg det finner nødvendig for å fremme NRs formål, samt foretar suppleringsvalg til valgkomitéen og styret for NRs Vederlagsfond.

Styrets møter er som hovedregel åpne. Møtene kan lukkes under behandlingen av saker som berører enkeltmedlemmer eller noens personlige forhold, saker som berører NRs forhandlingsposisjon overfor andre parter, eller andre hensyn av strategisk art, samt under behandlingen av sekretariatets drifts- og statusrapporter. Overføring av lyd og bilde fra møtene må avklares i forkant.

Styrets dokumenter er som hovedregel offentlige fra det tidspunkt de er gjort tilgjengelige for NR-styrets medlemmer. Unntak kan gjøres for dokumenter med opplysninger om enkeltmedlemmer eller noens personlige forhold, dokumenter som berører NRs forhandlingsposisjoner overfor andre parter eller andre hensyn av strategisk art, samt sekretariatets drifts- og statusrapporter.

§ 9. Regionale foreninger

1. NRs medlemmer er organisert i geografisk avgrensede regionforeninger, til fremme av foreningens formål i regionen.
2. De regionale foreningene skal være faglige fora for redaktører. Foreningene kan ta standpunkt til og uttale seg om prinsipielle og praktiske spørsmål når det er naturlig for foreningens medlemmer å opptre samlet på redaktørinstituttets eller mediernes vegne.
3. Hver forening ledes av et styre på tre til fem medlemmer. Antall styremedlemmer fastsettes av årsmøtet. Der det er grunnlag for det, skal det være en mest mulig lik representasjon av kvinner og menn i styret. Både sjefredaktører og underordnede redaktører bør være representert. Årsmøtet kan bestemme at styrets funksjonstid skal være to år, og kan også beslutte at årsmøtet bare skal innkalles hvert annet år. Styret kan organisere undergrupper og arbeidsgrupper for å ivareta spesielle interesser for grupper av medlemmer.
4. NR-styret skal stimulere til aktivitet og samarbeid mellom de regionale foreningene. NR-styret skal fastsette regionkontingent samtidig med NR-kontingenten, forestå innkreving og fordele inntektene til foreningene.
5. Årsmøte i regionforeningen holdes i løpet av perioden desember - februar og innkalles med minst tre ukers varsel. Arbeidsåret følger kalenderåret. Ekstraordinært årsmøte holdes hvis styret finner det nødvendig eller en fjerdedel av medlemmene krever det.
6. Regionforeningenes årsmøter holdes for åpne dører. Årsmøtene kan lukkes under behandlingen av enkeltsaker, etter vedtak med 2/3 flertall av årsmøtet selv.

§ 10. Eksklusjon

Styret kan vedta eksklusjon av medlem som opptrer åpenbart i strid med foreningens formål (vedtektenes § 2 Formål og oppgaver).

Eventuelt vedtak om eksklusjon kan først gjøres etter at vedkommende medlem er gitt en skriftlig advarsel. Advarsel kan ikke vedtas uten at vedkommende har fått rimelig anledning til å kommentere advarselen.

Eksklusjon kan ikke vedtas uten at vedkommende har fått eksklusjonsforslaget og begrunnelse til uttalelse minst tre uker før vedtak. Eksklusjonsvedtak kan ankes til sluttbehandling på neste ordinære landsmøte.

Eksklusjon trer først i kraft etter endelig vedtak.

§ 11. Vedtektsendringer

Endringer i NRs vedtekter kan bare skje på ordinært eller ekstraordinært landsmøte. Vedtak om endringer i vedtektene krever 2/3 flertall.

Forslag om vedtektsendringer skal være mottatt i styret senest 4 uker før landsmøtet holdes og skal være medlemmene i hende senest to uker før landsmøtet åpnes.

(Vedtektene er vedtatt 18. april 1950 med senere endringer, 29. april 1999, 23. april 2009, 2. mai 2011 og 13. mai 2013)